

Det Kongelige helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Dato: 16.06.2016
Vår ref.: 2016/5919-1
Saksbehandlar: arisevi
Dykkar ref.: 16/2358

Høringsnotat til forslag om plassering av tannhelsetjenesten hos kommunene - innspill fra Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest/Hordaland

Vi viser til høringsnotat om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven med bl.a. forslagene om å flytte ansvaret for tannhelsetjenestene over fra fylkeskommunene til kommunene, sendt ut 6. juni 2016. Først kommer vi med synspunkter på fremtidig organisering av den generelle tannhelsetjenesten og så går vi inn og kommenterer fremtidig organisering av de regionale kompetansesentrene.

Samtlige fylkeskommuner/fylkestannleger har uttrykt at de mener at kvaliteten på den fremtidige tannhelsetjenesten vil bli best og vil ha det beste forbedringspotensialet ved å forbli en fylkeskommunal (eventuelt regional) tjeneste. Det viktigste hensynet må være kvaliteten på tjenestene og høyest mulig kundetilfredshet/pasienttilfredshet. Vi har ikke tro på at det vil skje med en kommunal tannhelsetjeneste og de såkalte nye og «robuste» kommunene. I dag har ikke alle kommuner offentlige tannlegekontor, som gjør at det med en kommunal tannhelsetjeneste i praksis trolig vil være interkommunal tjeneste.

I Hordaland kan kanskje en modell være at der fylkestannlegen i dag har sine overtannleger blir det en interkommunal tannhelsetjeneste. I dag er det Norheimsund, Stord, Fyllingsdalen, Bergen og Knarvik. Den store svakheten med dette er at det ikke vil være en sterk koordinerende kraft som holder tak i tjenesteutvikling, faglig utvikling og en god forskning. Vi minner også om at Tannhelsetjenesten er en av de offentlige tjenestene som innbyggerne er mest fornøyd med. Det betyr at en må tenke seg svært godt om før en velger en annen organisering av tannhelsetjenesten. Det bør ikke gå prestisje i dette fra regjeringens side. De som er gamle nok til å ha jobbet i den kommunale skoletannhelsetjenesten lengter ikke tilbake til daværende kommunale organisering.

Så til fremtidig organisering av de regionale odontologiske kompetansesentrene. I dag har vi seks regionale kompetansesenter i landet og de er organisert på litt ulike måter. TkVest/Hordaland i Bergen er organisert under Hordaland fylkeskommune med fylkestannlegen som øverste leder. TkSør i Arendal er et interkommunalt selskap (IKS) i et samarbeid mellom Buskerud, Vestfold, Aust-Agder og Vest-Agder. TkØst i Oslo er et fylkeskommunalt samarbeid mellom Østfold, Oslo, Oppland og Hedmark. TkMN i Trondheim er et IKS som dekker Nord- og Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal fylke. TkNN eies av Troms fylkeskommune, har en regionfunksjon for Nord-Norge og er lokalisert i Tromsø. TkVest/Rogaland eies av Tannhelse Rogaland v/Rogaland fylkeskommune.

Siden TkVest/Hordaland ligger under Hordaland fylkeskommune og fylkestannlegen er dette vårt utgangspunktet. Vi er i all hovedsak svært fornøyd med dagens organisering. Våre oppgaver er primært å:

- Yte spesialisttannhelsetjenester til innbyggerne i Hordaland
- Utdanne spesialistkandidater til fylket i godt samarbeid med Universitetet i Bergen, Institutt for klinisk odontologi (UiB). Nylig ble det utdannet to nye og dyktige pedodontister
- Utvikle tjenestespekteret i tannhelsetjenesten
- Drive praksisnær forskning innen tannhelse og tannhelsetjenester

Med et solid samarbeid mellom fylkestannlegen og TkVest/Hordaland sikrer vi høy fokus på primær oppgavene, ved at vi følger tett opp. Samarbeidet med UiB er også sentralt.

Dersom vi som kompetansesenter skal ha en kommunal forankring frykter vi at vi får en mer perifer rolle, som vil gi en dårligere koordinering. Dette inkluderer også vårt økonomiske fundament. Vi hører stadig om kommuner som må kutte hardt i tjenestene. Tannhelse har i mange år vært ukjent for kommunene og kan lett bli en lite prioritert tjeneste. Vi frykter derfor å stå lagelig til for kutt i vanskelige økonomiske tider og være prisgitt svak økonomisk styring/jf. Robec-listen. Vi er spesielt redde for at dette vil gå ut over sårbare grupper som rusavhengige, psykiatiske pasienter og de med komplekse og dyre tannhelseproblemer, som har behov for hjelp fra spesialisttannhelsetjenesten.

Siden vi i dag er tett på Universitetet i Bergen og ligger plassert i landets nest største by, Bergen, er det naturlig at Bergen blir kommunen som eventuelt «overtar» TkVest/Hordaland. Vi ser ikke noen umiddelbare fordeler med dette, og vi mener at vi med dagens fylkeskommune, som også fysisk er lagt til Bergen, vil kunne utføre en mer samlet og en bedre koordinert tannhelsetjeneste.

Forskning innen odontologi har tradisjonelt vært drevet av de store universitetene i Oslo og Bergen, men omfanget av odontologisk forskning har vært liten sammenlignet med andre fag. Det er et uttalt politisk mål at det skal satses på de nye regionale kompetansesentrene innen tannhelse. Dette arbeidet er godt i gang ved TkVest/Hordaland, som i praksis også server Sogn og Fjordane.

I 2015 ble det jobbet med disse ulike forskningsprosjektene ved TkVest/Hordaland (tre personer er doktorgrads-stipendiater):

- Oral helsekunnskap, holdninger og praksis blant foreldre med innvandrerbakgrunn i Norge
- Karies i Sør Tannhelsedistrikt i Hordaland
- Tannhelse og barnevern – samhandling til beste for barnet (inkludert en stor konferanse)
- Inter-oral injection-phobia in children and adolescents Prevalence, subgroups and the effect of cognitive behavioral treatment (CBT)
- Konsentrasjon av bisfenol A i spytt og urin etter fyllingsterapi med plastbaserte tannmaterialer
- Tannskader – prevalens og risikofaktorer i eit livsløpsperspektiv
- Tannhelse og tannbehandling for personer med langvarige psykiske lidelser
- Tannlegen og pasienten: kraften i det usagte. En oppfølgingsstudie av pasienter som har gjennomført behandling av odontofobi
- Tann og okklusjonsavvik hos 6 år gamle barn med leppe-kjeve-ganespalte

Vi er ikke bedt om å utrede andre alternativ til organisering av de regionale kompetansesentrene, men vi tar det med likevel, fordi vi mener at det er bedre alternativ enn en kommunal tannhelsetjeneste. Det første er at kompetansesentrene blir lagt under dagens helseregioner og dermed staten. TkVest/Hordaland blir da lagt under Helse Vest.

I tillegg til sterk fokus på «robuste» kommuner og kommunesammenslåinger har også flere fylker startet arbeidet med regioner. På Vestlandet pågår det forhandlinger mellom Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland fylkeskommuner, med sikte på å etablere regionen «Vestlandet». Dette kan også etter vår mening være en spennende organisering av de regionale kompetansesentrene. Det kan for eksempel organiseres med en «regiontannlege» som har en koordinerende rolle, slik fylkestannlegen har i dag.

TkVest/Hordaland kan da dekke Sogn og Fjordane og Hordaland fylke, mens TkVest/Rogaland dekker Rogaland fylke.

Forskning innen odontologi har tradisjonelt vært drevet av de store universitetene (bl.a. Universitetet i Bergen), men omfanget av odontologisk forskning har ikke vært stor. Det er et uttalt politisk mål at det skal satses på de nye regionale kompetansesentrene. Dette arbeidet er godt i gang ved TkVest/Hordaland, som i praksis også server Sogn og fjordane.

Ellen Berggreen
Leder
Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest / Hordaland

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.